

at det paa det privatretlige Omraade ordentligvis beror paa Parterne, hvorledes de ville ordne Forholdet. Herfra kan der ganske vist tænkes Undtagelser, og navnlig er det jo ikke ualmindeligt, at Parterne kunne bindes med Hensyn til Indholdet, naar dette af Hensyn til et eller andet Samfundsfornaal er af Bøgtighed. Det foreliggende Lovforslag indeholder netop flere Exempler paa, at man med Hensyn til Indholdet ikke har villet indrømme Parterne fuldstændig Kontraktfrihed. Stundom hender det ogsaa, at det paalægges Parterne at iagttage en vis Form ved Kontraktens Oprettelse. Dette hører imidlertid til de sjældne Tilfælde, navnlig i dansk Ret, efter hvilken man paa det privatretlige Omraade saa godt som overalt kan betjene sig af, hvilke Former man vil. Dog er det heller ikke hos os ukjendt, at Lovgiveringen foreskriver, at der ved Oprettelsen af et privatretligt Forhold skal bruges en bestemt Form. Jeg skal saaledes henvise til Oprettelsen af Testamenter. Der er det jo som bekjendt ikke tilstrækkeligt, at man kan føre Bevis for, hvad der har været Arveladernes sidste Villie; men der fordrøes, at denne skal være tilkjendegivet i en bestemt Form; i modsat Fald kommer der ikke nogen Retshandel istand. I det foreliggende Tilfælde har nu Regjeringen paa samme Maade foreslaaet, og er Udvalget enstemmig gaaet ind paa, at binde Lærlingekontraktens Oprettelse til bestemte Former. Dette er ikke Noget, der strider mod den almindelige Kontraktfriheds Natur og Væsen. En saadan Indskrænkning i Kontraktfriheden er i og for sig en ubetydelig Byrde, navnlig naar Formen ikke gaar videre end som her til at foreskrive en Fremgangsmaade, som skal sikre Bevist for, at der kommer en Kontrakt istand, og hvad der er dennes Indhold. Det Naand, der herved paalægges Borgerne, er saa lidet betydnende, at det meget vel lader sig begrunde af Hensyn til det Heles Lærv. Anderledes stiller Forholdet sig derimod, naar der er Tale om Strafsansvar. Det er noget i vor Lovgivering og vistnok ogsaa i de fleste andre Lovgiveringer aldeles Ukjendt, at man foreskriver Straf, fordi en vis Form ikke iagttages i et rent privatretligt Forhold. Man kjender ganske vist Straffebestemmelser paa det privatretlige Omraade, nemlig naar den ene af Parterne i Forholdet ensidig kræver den Andens Rettigheder. Det er Noget, vi netop have i det foreliggende Lovforslag i selve § 17 i dets andet Stykke; dette handler hovedsagelig om Straf for Brud paa Kontrakten fra den ene eller den anden Side. Men her er jo Tale om noget ganske Andet, nemlig om Straf for den ene Part, uanset at begge Parter have været fuldstændig enige om at handle paa den Maade, som de have; men dette strider imod det privatretlige Forholds Natur og Væsen. Man maa holde sig skarpt for Die, hvorledes Forholdet her er. Det beror aldeles paa Parternes Villie, om de ville indlade sig paa

Kontraktforholdet. Nu siger Lovgiveren: *Willie I indlade. Eder paa dette Forhold, skulle I bruge disse Former.* Saafremt altsaa Formerne ikke benyttes, er Stillingen den, at Parterne ikke have villet indlade sig paa Kontrakten. Men hvorfor skal der da straffes? Lovgiveren siger: *Det beror paa Eder selv, om I ville indlade Eder paa Lærlingeforholdet eller ikke.* Nu have Parterne nok Lytt her til, de blive enige om, at der skal bestaa et Lærlingeforhold imellem dem, men de ville ikke gjøre, hvad Loven foreskriver. Af en eller anden Grund, af Møgelighedshensyn eller af hvilken som helst andre Hensyn ville de ikke iagttage Formen. Ja, saa er der ikke kommen nogen Kontrakt istand, der foreligger ikke Andet, end at Parterne have havt Lytt til at indlade sig paa Lærlingeforholdet, men af en eller anden Grund have undladt at gjøre det. Er det ikke en Modsigelse da at sige til Parterne: *Det har berøet paa Eder selv, om I vilde indlade Eder paa dette Forhold; I have ikke gjort det; men da det kan oplyses, at I have havt Lytt dertil, skulle I straffes?* Det forekommer mig aldeles at staa i Modstrid med det kontraktmæssige Forholds Natur. Den eneste Betragtning, ved hvilken det skulde kunne forsvares, skulde være Hensynet til Samfundets Lærv, naar man kunde sige, at Straffebestemmelsen var nødvendig, naar man overhoved skulde naae Hensigten med Loven, at der oprettedes Lærlingekontrakter. Men jeg tror rigtignok, at skulde dette berø paa Straffebestemmelsen, vilde Loven faae overmaade Lidt at betyde. Vi have her at gjøre med et Forhold, som er af rent privatlig Natur. Det, som maa være det Bestemmende, maa være Parternes egen Interesse. Kan det blive klart for Haandværksstanden, at det er et Gode, at der oprettes bindende Lærlingekontrakter, saa vil Loven trænge igjennem uden Straffebestemmelser. Hvis dette derimod ikke sker, hvis det ikke bliver klart for Haandværksstanden, at det er nødvendigt for den, naar den ikke skal gaa tilbage, at man vender tilbage til det gamle Lærlingeforhold, saa vil Straffebestemmelsen ikke være til den allermindste Nytte. Det vil ikke blive muligt ved Hjælp af Straffebestemmelserne at fremtvinge Lærlingekontraktens Oprettelse. Den høitærede Ordfører henviste rigtignok til Forholdene som de nu vare. Der blev ikke oprettet Lærlingekontrakter, det var derfor nødvendigt at træde til og med Lov paabyde, at der skulde oprettes skriftlige Lærlingekontrakter; men skulde dette nytte, maatte der tillige sættes Straf. Forholdet er jo slet ikke det, at der nu ikke oprettes Lærlingekontrakter. Der oprettes Lærlingekontrakter; men i Genhold til den almindelige danske Regel om Kontraktens Oprettelse, at en mundtlig Kontrakt er ligesaa god som en skriftlig Kontrakt, undlader man at oprette skriftlige Kontrakter, idet man stoler paa, at det venstabelige Forhold, som bestaar ved Forholdets Afslutning skal ved-